

22.01.2020

1428/341/2019

Gasum Oy
Janne Liponen
Revontulenpuisto 2 C
02100 ESPOO

Asia	Paineistetun biokaasun (CBG) syöttöaseman rakentaminen, varastoitavan kaasun määrä ylittää luparajan 5 t.
Kohde ja sen sijainti	Gasum Oy (y-tunnus 0969819-3), Lahden Kujalan biokaasulaitos. Kohde sijaitsee Kujalan Jätekeskuksen alueella, Sapelinkatu 7, 15160 Lahti. Alueen kaavamerkintä on EJ-1, jätteenkäsittelyalue.
Päätös	<p>Toiminnanharjoittaja saa rakentaa hakemuksessa kuvaamansa paineistetun jalostetun biokaasun purkuaseman Kujalan biokaasulaitoksen laajennukseksi. Asemalla saa olla yhtäaikaaisesti enintään neljä konttia, ja niissä voidaan varastoida enintään 13 t metaanikaasua.</p> <p>Asemalla puretaan biokaasua ADR-hyväksytyistä maanteitse kuljetettavista siirtokonteista. Biokaasu varastoidaan paineistettuna. Purettavan kaasun paine säädetään ja se siirretään olemassa olevan syöttöaseman kautta maakaasun siirtoverkkoon. Tämän päätöksen voimassaolo edellyttää, että toiminnanharjoittaja huolehtii siitä, että syöttöasema on hakemuksessa esitetyn mukainen ja toiminnanharjoittaja noudattaa esittämiään turvallisuusmenettelyjä onnettomuuksien ehkäisemiseksi, sekä toimii muiltakin osin hakemuksessa esittämiensä periaatteiden mukaisesti. Toiminnanharjoittajan tulee noudattaa tässä päätöksessä mainittuja luvan määräyksiä ja ehtoja.</p>
Päätöstä koskeva toiminta	<p>Gasum Oy rakentaa Kujalan biokaasulaitoksen yhteyteen kuljetettavien CBG-konttien purkuaseman, josta syötetään jalostettua biokaasua syöttöaseman kautta maakaasun siirtoverkkoon. Purkuasema rakennetaan osaksi olemassa olevaa biokaasulaitosta, joka sijaitsee suljetulla jätekeskuksen alueella.</p> <p>Purkuasemaan kuuluvat seuraavat pääkomponentit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaasunpaineen säätölaitteet - Kaasun lämmitin - Mittaus-, ohjaus- ja säätölaitteet - CBG-kontit - Decanting postit (tyhjennysyksiköt) - Käyttöputkisto tyhjennysyksiköiden ja konttirakennuksen välillä, sekä käyttöputkisto syöttöasemalle <p>Paineistettua ja hajustettua biokaasua (CBG) tuodaan kohteeseen ADR-hyväksytyissä kaasupullokonteissa. Kohteessa on maksimissaan neljä kuljetettavaa CBG-konttia (tilavuus 4 x 14,85 m³, paine max. 250 barg), joiden yhteenlaskettu kaasumäärä on</p>

22.01.2020

1428/341/2019

enintään 13 tonnia. Konteille on varattu 4 konttipaikkaa betonialustalle, josta ne kytetään 3 tyhjennysyksikön (decanting post) kautta paineensäätörakennukseen (PRS). PRS-rakennuksesta kaasu johdetaan max. 7 barg paineessa n. 44 m päähän syöttöasemalle.

Vaarallisia kemikaaleja saa olla aseman alueella enintään seuraavat määrät:

Kemikaali	Luokitus	Määrä (t)
Jalostettu biokaasu (CBG)	Flam. Gas 1 H220 Press. Gas (Comp.) H280	13

Toimitettava kaasu on hajustettua.

Putkistot

Kontit kytetään decanting posteihin tarkoitukseen suunnitelluilla letkuilla, joissa on NGV2-breakaway-liittimet. Kussakin paneelissa on ON/OFF -kytkin ja hätä-seis-painike. Decanting posteilta kaasu siirretään PRS-rakennukseen max. 250 barg paineessa korkeapaineputkistossa (DN 50, materiaali L360 tai vastaava, pituus 24 m, liitokset hitsaamalla, kiinnitys kannakkeilla). Lisäksi PRS-laitteistosta asennetaan 10 barg tarkkuuseräputki venttiilien toimilaitteille (koko Ø 10 mm, materiaali SS, liitokset leikkuurengas ja kierreltiitos).

PRS-rakennuksesta kaasu siirretään syöttöasemalle maanalaisessa putkessa (materiaali L360, liitokset hitsaamalla, pituus n. 44 m), jonka peitesyvyys on vähintään 1 m. Putki tuodaan PRS-rakennuksesta ulos maanpäällä ja sen koko on DN 80, pääsulkuventtiili on rakennuksen ulkopuolella. Putki supistetaan kokoon DN 50, minkä jälkeen putki jatkuu maanalaisesti. Putken maanalainen osuus on korroosiosuojattu (2,5 mm PE-pinnoite). Syöttölaitoksella putki nousee maanpäälle ja siinä on toinen pääsulkuventtiili. Putki liitetään syöttöaseman seinässä olevaan läpivienttiin, josta linja liitetään syöttöaseman putkistoon kompressorien imupuolelle. Näytteenottoa varten lisätään uusi näytteenottoputki, joka yhdistetään olemassa olevaan analysaattoriin. Syöttölaitoksen virtausmittarin jättöpuolelle lisätään takaiskuventtiili.

PRS-rakennuksessa sijaitsee kattilakaasulle erillinen paineenvähennyslaitteisto, jolta biokaasu johdetaan lämmityskattilalle. Putken pääsulkuventtiili ennen lämpökattilailaa on sijoitettu rakennuksen ulkopuolelle. Käyttöpaine on 20 - 40 mbarg.

PRS-rakennus ja paineenvähennyslaitteisto

Kohteeseen sisältyy decanting postit, paineenvähennyslaitteisto rakennuksineen ja oheislaitteineen, rakennuksen sisäpuoliset putkistot sekä sähkö- ja automaatiokokonaisuuudet. PRS-rakennuksessa on kaksi erillistä huonetilaa. Tilaluokittelemattomassa lämpökattila- ja automaatiotilassa sijaitsevat maakaasukäyttöinen lämpökattila sekä sähkö- ja automaatiolaitteistot. Prosessitila on Ex 2 tila, ja sinne on sijoitettu kaasun paineenalennuslaitteistot ja kaasunlämmitys oheis- ja turvalaitteineen. Tilaan sijoitetaan vain laitteita, joissa on soveltuva Atex-luokitus.

Kaasun paine alennetaan kahdessa vaiheessa, ensin 350:stä 70 bariin ja toisessa vaiheessa 70:stä 3:een bariin. Kaasun lämmityksessä käytetään vesi-glykoliseosta, mikä lämmitetään lämpökattilalla.

22.01.2020

1428/341/2019

CBG-kontit

Hakemuksessa on esitetty asemalla käytettävän Umoe Advanced Composites AS:n UMoe MEGC päätykoukkumallisia ADR-hyväksytyjä kontteja, joissa kussakin on 9. komposiittipullon (á 1650 l) patterit. Konttien suunnittelulämpötila-alue on -40 - +65°C, operointipaine on enintään 250 barg ja varoventtiilien avautumispaineeksi on asetettu 275 bar. Konttien liitosletkuissa on NVG2-liittimet.

Yllä esitettyjen tietojen mukaan asemalla voidaan varastoida neljässä 14,85 m³ kontissa yhteensä 13 tonnia 250 bariin paineistettua biokaasua metaanin kokoonpuristuvuuskerroin huomioituna. Hakija kuitenkin ilmoittaa, että tulevaisuudessa käyttöön voidaan ottaa mahdollisesti muitakin CNG-konttimalleja edellyttäen, että ne ovat kohteeseen soveltuvia ja täyttävät olennaiset vaatimukset.

Turvallisuus ja vaaranarviointi Kohteelle on tehty sijoitussuunnitelma, jossa kuvataan aseman rakentamishankkeen perustiedot, kuvataan laitteistot ja putkistot, ympäristöhaittojen arviointi sekä riskien ja vaarojen arviointi. Liitteinä on toimitettu mallinnuskuvat lämpövaikutuksista ja niiden vaikutusalue on huomioitu aseman sijoittamisessa. Haittaa aiheuttavat vaikutukset eivät ulotu syöttöasemalle eivätkä viereisen biokaasulaitoksen alueelle.

Kohteelle on laadittu räjähdys-suojausasiakirja. Tiloille ja alueille, mukaan lukien ulospuhallusputket ja kulkuaukot, on tehty Atex-tilaluokittelu. Atex-määräykset huomioidaan laitteistovalinnoissa. Kohteessa on Ex 2 tiloja, joihin valitaan laitteistoja, joilla on vähintään Ex II 3G -luokitus.

PRS-rakennuksen tilojen ilmanvaihto on toteutettu painovoimaisesti. Kummassakin tilassa on kaasunhaistajat. Haistajat ohjaavat rakennuksen ulkopuolella olevia ns. liikennevaloja. Vihreä valo palaa, kun tila on normaalitilassa ja turvallinen, punainen valo merkitsee sitä, että tilaan ei ole turvallista mennä. Rakennuksen ulkopuolella on pääsulkuventtiili lämmityskattilaan syötettävälle kaasulle. Decanting postien ja PRS-rakennuksen ulkopuolella on hätä-seis-painikkeet ohjauspaneelissa. PRS:n ulkopuolella on pääsulkuventtiilit kaasun tulo- ja lähtöputkissa. Decanting posteissa on myös käsikäyttöiset pääsulkuventtiilit.

Kuljetuskonttien kytkennöissä käytetään NGV2-breakaway-liittimiä, jotka pysäyttävät kaasuvuodon, vaikka konttia lähdetäisiin kuljettamaan ennen, kuin liitin on irrotettu asianmukaisesti.

Hakija on toimittanut liitteinä CBG-konttien valmistajan laatimat tekniset piirrokset ja tiedot. CBG-syöttöasemien yleiseen vaaranarviointiin liittyen on vastaavia CNG-kontteja käyttäville CNG-tytärasemille tehty HAZID- ja HAZOP-raportit, CNG-konttien sijoituspaikkatarkastelut sekä seurausanalyysiraportti, jotka on dokumentoitu räjähdys-suojausasiakirjan liitteenä. Lisäksi liitteenä on toimitettu PRS-rakennuksen ja toimintakokonaisuuteen sisältyvien decanting postien valmistajan vaaranarvioinnit.

Tukes on huomioinut lämpösäteilyn etäisyydeltä tarkastelujen vaikutuksissa korjatut laskelmat ja aseman korjatun sijainnin. Laskelmat ja etäisyydet perustuvat Oulun CBG-emoaseman hakemuksen tarkistettuihin liitteisiin, Tukes dnro 1130/341/2019.

PRS-kontin sähkönsyöttöjen ylijännitesuojaukset sijoitetaan jalostuslaitoksen ja syöttö-laitoksen sähkökeskuksiin. PRS-kontilta syöttölaitokselle rakennettava putki suojataan

22.01.2020

1428/341/2019

katodisesti liittämällä se samaan Mg-anodiin jalostuslaitokselta syöttölaitokselle menevän maanalainen kaasuputken kanssa. PRS-laitteisto varustetaan UPS-järjestelmällä.

Siirtoputken suojaamiseksi ja riittävän etäisyyden varmistamiseksi aseman teräsbetoni-laatan sijaintia siirrettiin muutamia metrejä luoteeseen siirtoputkesta vastaavan tahon pyynnöstä.

Koko purkuasema aidataan 2,5 m korkealla teräsverkkoaidalla. Aitaan tulee jokaiselle konttipaikalle lukittava portti kontin vaihtoa varten, sekä lukittava ovi PRS-rakennuksen puoleiseen pätyyn.

PRS-rakennus on palamatonta materiaalia (paloluokka P1). Rakennuksen kahden tilan välissä on palonkestoltaan EI 120 väliseinä. Rakennuksen katto on rakenteeltaan suunniteltu siten, että se toimii räjähdysluukkuna. Kattilahuoneeseen on yksi ovi (päädyssä) ja prosessitilan molemmilla pitkillä seinillä pariovet. Kaikki ovet ovat lukittavia. Ovet eivät ole paloluokiteltuja, konttipaikkojen suojelemiseksi rakennuksen ja lähimmän kontin väliin rakennetaan 2 m korkea EI 120 palomuri.

Käsisammuttimet on sijoitettu seuraavasti:

- PRS-kontin prosessitilaan 1 kpl jauhesammuttimia (12 kg).
- Sähkötilaan 1 kpl CO₂-sammuttimia (5 kg).
- Aitauksen sisäpuolelle konttipaikkojen porttien 1&2 ja 4&5 väliin 1 kpl 12 kg jauhesammuttimia.
- CBG-konttikuljetusajoneuvot, sekä huolto ja kunnossapitotehtävissä käytettävät ajoneuvot ovat varustettu alkusammutuskalustolla.
- Syöttölaitoksen prosessitilojen sisälle sijoitetaan 2 kpl jauhesammuttimia (12 kg) ja sähkötiloihin 1 kpl CO₂-sammuttimia (5 kg).

Asemalle sijoitetaan seuraavat merkinnät:

- Ex-kilvet aitauksiin ja Ex-tilojen oviin
- nimikyltti, PRS -kontti
- "Tupakointi ja avotulen teko kielletty"
- sammutinkilvet
- kaaviotaulu (tai vaihtoehtoisesti olevan kaaviotaulun päivitetty versio)
- pääsulkuventtiilit
- virtaavan aineen merkinnät
- virtaussuunnat
- siirrettävien CBG-konttien merkinnät ovat tehdyt vaarallisten aineiden kuljetusta (VAK) koskevien säädösten ja määräysten sekä kansainvälisen ADR-sopimuksen mukaisesti

Aseman käytönvalvojina toimivat biokaasulaitoksen käytönvalvojat. Asema on liitetty Gasum Oy:n etävalvontajärjestelmään. Kulkua jätekeskuksen alueella valvotaan jäte-aseman toimesta.

Päätöksen määräykset ja ehdot

1. Asemalla ei voida purkaa 14,85 m³ suurempia kontteja ennen, kuin niistä on laadittu lämpösäteilyn laskelmat ja etäisyytarkastelu letkurikkotapaukseen sekä varmistettu aseman takana sijaitsevien rakennusten lämpösäteilyn kestävyys. Suunnittelusta varastointimäärän kasvusta tulee ilmoittaa Tukesiin hakemuksella.
2. Toiminnanharjoittajan tulee varmistaa, että PRS-kontin paineenalennuksen jälkeä kaasun paine ei ylitä sallittua arvoa. Lisäksi tulee varmistaa, että kaasun lämpötila ei ole liian alhainen (maalaisen putkiston suunnittelulämpötila on min -10 °C). Turva-automaation tulee reagoida, mikäli sallitut raja-arvot ylitetään tai alitetaan.
3. Toimilaitekaasun paineenalennukseen ei sisälly lämmitystä. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa lisäselvitys, että paineenalennuksen toteutus ilman lämmitystä on turvallinen ja toimintavarma kaikissa olosuhteissa.
4. Maakaasun käyttöputkiston ja siihen liitetyt kaasulaitteet saa asentaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymä asennus- ja huoltoliike. (551/2009 13 §)
5. Maan päälle ulkotilaan tai lämmittämättömään tilaan sijoitetun kaasuputkiston ja -laitteiston osalta tulee huomioida alimman suunnittelulämpötilan vaatimus -40 °C. (551/2009 Liite II 4.2)
6. Pääsulkuventtiilien sijainnit on osoitettava venttiilin tunnuskilvellä. (551/2009 Liite II 7.3, 7.6, 9.2)
7. Laitteistot ja putkistot merkitään sisältöä ja virtaussuuntaa osoittavin merkinnöin. Käyttö- ja poikkeamatilanteiden kannalta merkittävimmät toimilaitteet merkitään ja ohjeistukset asennetaan käyttöpaikoille.
8. Korroosiolle alttiit maanpäälliset hiiliteräspuutket tulee suojata maalaamalla. (551/2009 Liite II 6.9)
9. Ex-tilojen merkinnät, varoituskilvet ja sammuttimet tulee asentaa ennen käyttöönottotarkastusta.
10. Putkiston rakentamisessa ja tarkastamisessa tulee noudattaa maakaasusta annettuja säädöksiä. Käyttöönottotarkastuksessa esitetään tarkastusdokumentaatio.
11. Turva-automaatiojärjestelmän toimivuus tulee varmistaa ennen käyttöönottoa. Käyttöönottotarkastuksessa esitetään tarkastusdokumentaatio.
12. Sähkövarmennustarkastus tulee tehdä ennen aseman käyttöönottoa. Käyttöönottotarkastuksessa esitetään tarkastusdokumentaatio.

22.01.2020

1428/341/2019

13. Turvallisen käytön, kunnossapidon ja huollon järjestämisestä laaditaan ohjeistus, joka kattaa toiminnan ohjeistuksen normaali- ja poikkeustilanteiden varalta.
14. Laitteistoille laaditaan ennakkohuoltosuunnitelma.
15. Käyttö- ja huoltohenkilökunnalle ja konttien kuljettajille on annettava koulutus normaali- ja poikkeustilanteissa toimimisesta. Myös pelastuslaitokselle tulee antaa tarvittava perehdytys.
16. Rakentamisen aikana kertyvistä asiakirjoista ja tarkastuspöytäkirjoista tulee koota maakaasusetuksen mukainen valvontakirja.
(551/2009 31 §)

Päätöksen perustelut

Hakemuksen ja siihen liittyvien asiakirjojen perusteella suunnitelma täyttää asetuksen (551/2009) vaatimukset. Hakijatietojen, vaaran arvioinnin, putkisto- ja instrumentointi-kaavioiden, räjähdysuojausasiakirjan ja tilaluokituspiirustuksen lisäksi lupahakemuksessa on esitetty laitteistojen rakenne ja sijainti.

Syöttöasema sijaitsee kokonaisuudessaan teräsbetonilaatalla erikseen aidatulla lukittavalla alueella Kujalan jätekeskuksessa, mikä on kokonaisuudessaan suljettu alue. Alueen kaavamerkintä on EJ-1, jätteenkäsittelyalue.

Asemalle on sijoitettu ESD- eli hätä-seis-painikkeita yksi PRS-kontin ulkopuolelle, sekä jokaisen decanting postin yhteyteen. Kaasuvuodot ja ESD- painikkeen laukaisu katkaisee turvareleen kautta sähkönsyötöt automaation ohjauksorteilta, jolloin kaikki automaattiventtiilit sulkeutuvat. Kaikki laitteiston automaattiventtiilit ovat fail-close -tyyppisiä jousipalautteisia venttiileitä. Ohjauksjännitteen katoaminen saattaa laitteiston turvalliseen tilaan hätätapauksessa. Pääsulkuventtiilit ovat erillisiä käsikäyttöisiä venttiileitä.

Aseman sijoituksessa on huomioitu läheisyydessä kulkeva olemassa oleva maakaasun siirtoputki. CBG-konttien ja siirtoputken välinen suojaetäisyys on riittävä. Putkistojen anodisuojauksesta ja PRS-rakennuksen ylijännitesuojauksesta on huolehdittu. PRS-laitteisto on varustettu UPS-järjestelmällä.

Laitteistojen valmistaja on testannut PRS-laitteiston tyhjennysyksiköineen ennen niiden toimittamista hakijalle. Lisäksi hakija on operoinut laitekokonaisuutta koeyrityksissä.

Syöttöasemalle on laadittu räjähdysuojausasiakirja. Räjähdysvaarallisissa tiloissa käytetään ATEX-säädösten mukaisia laitteita.

Purkuaseman ja CBG-konttien vaarojen tunnistamisen yhteydessä on tarkasteltu vaaratilanteen mahdollisia seurauksia sekä sitä, miten vaaraan on varauduttu nykyisessä järjestelmässä, joko estämällä vaaran syntyminen, kehittyminen tai rajoittamalla seurauksia. Vaaranarviointien tuloksien perusteella tehdyt toimenpiteet ympäröivien rakenteiden suojaamiseksi on esitetty hakemuksen liitteenä olevassa sijoitussuunnitelmassa ja sijoituspiirustuksessa.

22.01.2020

1428/341/2019

CBG-konttien letkurikkotapauksen lämpösäteilyvaikutusten alue jää riittävälle suojaetäisyydelle syöttöaseman rakennuksista, kun huomioidaan korjatut laskelmat koskien 14,85 m³ kokoista konttia.

PRS-laitteisto on omassa rakennuksessaan ja sen kummassakin tilassa on kaasuhaistajat, jotka reagoivat metaanipitoisuuteen. Ilmaisimien hälytykset kytkevät rakennuksen ulkoisen varoitusvalon ja lähettää automaatti-ilmoitukset valvojille, ohjaukset PRS-laitteiston hätäpysäytyspiiriin ja kaukovalvontajärjestelmään. Havaittu metaanipitoisuus 20 % LEL kytkee ulkona olevan varoitusvalon päälle, sekä antaa hälytyksen kaukovalvontajärjestelmään. Metaanipitoisuus 30 % LEL kytkee varoitusvalon ja antaa hälytyksen kaukovalvontajärjestelmään, sekä pysäyttää laitteiston.

PRS-rakennuksen ja CBG-konttipaikkojen väliin rakennetaan EI 120 palomuur.

Tiedonsiirtoyhteydet yhdistetään jalostus- ja verkkoonsyöttöaseman yhteyteen Telian varmennetun DataNet- liittymään. Purkuasemaa valvotaan Gasum Oy:n keskusvalvomosta.

Asemalle on nimetty pätevyysvaatimukset täyttävät käytönvalvoja ja sijainen.

Asemalle sijoitetaan varoitusmerkinnät, hätätilanteen toimintaohjeet ja alkusammutuskalusto.

Kohteessa käsiteltävä kaasu on hajustettua.

Voimassaolo

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

Tarkastus

Toiminnanharjoittajan on pyydettävä tankkausaseman käyttöönottotarkastus Tukesilta. Alustavaksi tarkastuspäivämääräksi on sovittu 19.03.2020.

Ennen Tukesin käyttöönottotarkastusta toiminnanharjoittajan tulee pyytää syöttöaseman maakaasusetuksen mukainen tarkastus hyväksytyltä tarkastuslaitokselta. (551/2009 16 §)

Hyväksytyin tarkastuslaitoksen tekemässä tarkastuksessa käydään läpi, että maa-/bio-kaasuputkisto on voimassa olevien säännösten sekä tämän päätöksen ehtojen mukainen. Tarkastukseen kuuluu putkiston sijoituksen, rakenteen ja käyttövalmiuden tarkastaminen. (551/2009 17 §)

22.01.2020

1428/341/2019

Säännökset, joihin päätös perustuu

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn valvonnasta (390/2005)

Valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009)

Valtioneuvoston asetus maakaasu-, nestekaasu- ja öljylämmityslaitteistojen asennus- ja huoltotoimintaa sekä maanalaisten öljysäiliöiden tarkastusta harjoittavien hyväksymisestä (558/2012)

Painelaitelaki (1144/2016)

Sähköturvallisuuslaki (1135/2016)

Arto Jaskari
ylitarkastaja

Lotta Immonen
ylitarkastaja

Liitteet

Hakemusasiakirjat
Valitusosoitus

Päätöksestä tiedottaminen

Etelä-Suomen AVI

Hämeen ELY

Päijät-Hämeen pelastuslaitos

22.01.2020

1428/341/2019

Hakemuksen käsittely

Tukes on vastaanottanut Gasum Oy:n CBG-purkuaseman lupahakemuksen 25.10.2019 ja käsitellyt sen maakaasun käsittelyn turvallisuudesta annetun asetuksen (551/2009) 5 §:n ja 9 §:n mukaisena lupana. Hakija täydensi hakemusta lisäliitteillä 11.11.2019. Tukes on saanut hakemukseen pyytämiään täydennyksiä 28.11.2019, 22.12.2019, 7.1.2020, 16.1.2020 ja 23.1.2020.

28.11 – 2.12.2019 käytiin keskustelu puhelimitse ja sähköpostilla Gasum Siirto/TSO:n, nyk. Gas Grid Finland Oy, Pasi Karhulan, Gasum Oy:n Janne Liposen ja Tukesin kesken aseman sijoittamisesta ja riittävän suojaetäisyyden varmistamisesta maakaasun siirto-putkeen. Tukes esitti asiasta sijoituksen siirtoehdotuksen, jonka hakija toteutti.

Tukes pyysi hakemuksesta lausuntoa Päijät-Hämeen pelastuslaitokselta ja Hämeen ELY-keskukselta. Tukes sai lausunnon pelastuslaitokselta 10.12.2019 ja Hämeen ELY-keskukselta ilmoituksen lausumatta jättämisestä 31.12.2019.

Päijät-Hämeen pelastuslaitos ilmoitti lausunnossaan, että sillä ei ole huomautettavaa suunnitelmissa. Pelastuslaitos osallistuu tarvittaviin yhteiskoulutuksiin kohteen turvallisen ensitoimien takaamiseksi hätätilanteissa.

Tukes ja Gasum Oy pitivät ennalta suunnitellun neuvonpidon 9.1.2020, jossa keskusteltiin avoimista turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä ja hakija toimitti viimeisimmät suunnitelmat tiedoksi.

Gasum Oy on täydentänyt hakemusta sähköpostitse 7.1., 10.1., 16.1., 23.1.2020.

Hakemus on ollut nähtävillä 25.11.2019 - 31.12.2019 Lahden kaupungin ilmoitustaululla, Lahden kaupungin Lahti-pisteessä sekä Tukesin Helsingin toimipisteessä. Ilmoitus hakemuksen vireilläolosta on julkaistu 27.11.2019 Etelä-Suomen Sanomat -lehdessä ja Tukesin verkkosivulla. Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai esitetty mielipiteitä.

MITEN VALITUS TEHDÄÄN

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa pitää olla seuraavat asiat ja asiakirjat:

- hallinto-oikeus, jolle valitus osoitetaan (toimivaltainen hallinto-oikeus rastittu jäljempänä)
- päätös, johon haetaan muutosta, liitteineen; alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- muutokset, joita valittaja päätökseen vaatii, ja niiden perustelut
- valittajan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta
- valitusosoitus.

Valituksen voi laatia valittajan puolesta myös laillinen edustaja tai asiamies. Tällöin on ilmoitettava lisäksi laatijan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

MINKÄ AJAN KULUESSA VALITUS TEHDÄÄN

Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene.
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

MITEN VALITUS TOIMITETAAN PERILLE

Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettä käyttäen. Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta lukuun ottamatta valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä, jotta valitus voidaan tutkia.

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.